

izpla, izvešni poudelk, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Aniškega št. 20, I. r. Dopisi naj se pošiljajo na ime uredništva. Pisma ne sprejemamo, rokopisi se ne vračajo. Dr. L. Barč. — Lastni tiskarna Edinost. — Tiskarna za mesec L. 7.—, 3 mesece L. 19.50, pol. Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Telefon 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm.). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent. — Oglasi, zahvale, poslanice in vabila po L. 1.—, oglasi denarnih zavodov po L. 2.—. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L. 2.—. — Oglasi, naročila in reklamacije se pošiljajo izključno uprav. Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Kulturen živeli smo!

Kako resnično je, kar mi vedno trdimo, da so namreč naši novi gospodarji prišli v te naše kraje popolnoma nepoučeni o dejanskih razmerah, oziroma krivo poučeni od strani informatorjev, ki so našemu ljudstvu zlohotni in sovražni, ali pa sami ne poznajo ljudstva in razmer v deželi: je pokazal kaj nazorno poslanec Pisenti s svojim govorom povodom otvoritve tečajja iz italijanske književnosti za slovenske učitelje v Vidnu. Mi smo se s tem govorom bavili že opetovano in smo izvajanja in trditve g. Pisentija označili najprimernejše in po zaslugi, rekli, da se je mož očitno skregal z najpriprostejšo logiko.

To je pokazal posebno z eno svojih trditve, ki se hočemo tu še enkrat nekoliko pobaviti znjo. Med tolikimi drugimi neskladnostim je menil namreč, da ne more verovati, da bi bili slovanski kmetje bolj željni kulture, nego se to opaža tudi v najbolj naprednih italijanskih krajih! V zvezi s to svojo izjavo je menil, da morajo biti Italijani nezaupljivi napram "takojmenovanim" kulturnim društvom med Slovani, češ da so taka društva v resnici politična in da pod plaščem kulture skrivajo le svoje politične namene. Seveda ni mož podal niti enega konkretnega slučaja, ki bi dokazal resničnost njegove trditve. Kako tudi? Iz svojih lastnih iskustev ali opazovanj ni mogel, ker prav nič ne pozna našega ljudstva, ne njegove kulturne zgodovine, ne njegovih duševnih svojstvenosti. Če bi kaj vedel, bi bil tudi navedel vsaj nekaj konkretnih slučajev, ko so naša izobraževalna društva tirala kako nedovoljeno, nezakonito ali celo protidržavno propagando. Pa tudi iz italijanskega časopisa ni mogel nič doznati. Kajti, kar pišejo italijanski listi — in pišejo pridno — s tendenco take obtožbe, so le zgolj pavšalna sumničenja brez vsakega določnega in veljavne dokaza. Nismo torej daleč od resnice, če trdimo, da je g. Pisenti izrekel svoje sumničenje z namenom, da bi ustvaril vsaj videz opravičbe za povsem neopravičeno, nasilno in samovoljno razpuščanje naših izobraževalnih društev, ali vsakovrstno oviranje raznih naših kulturnih naprav. Kako brez vsake podlage je bila trditev g. Pisentija, govori že dejstvo, da je delovanje teh društev pod strogim česom policijskih in varnostnih organov, ki bi gotovo — če bi tirala kako protidržavno propagando — prav pošteno tudi osebo prijeli činitelje, ki so odgovorni za vse, kar se dogaja v društvu. Pa denimo tudi, da bi se zgodil kak tak posamičen slučaj, mami bi to opravičevalo take pavšalne obtožbe na škodo vzkupnosti naše kulturne organizacije.

Pa to ni glavno, s čemer smo se hoteli baviti tu. Zanima nas namreč tu dejstvo, da g. Pisenti ne veruje, da bi bilo naše ljudstvo bolj "željno kulture", nego je italijansko tudi v najbolj naprednih krajih! Mi bi rečeli, da ta njegova izjava pomeni žaljenje italijanskega imena. Kajti če vzbujajo na eni strani domnevo, da naše ljudstvo ne vzdržuje svojih izobraževalnih društev v pouspevanje svojega kulturnega razvoja in napredka, na drugi pa trdi, da naše ljudstvo ni bolj željno kulture nego italijansko tudi v svojih najnaprednejših krajih, potem bi si mogli to izjavo tolmačiti v zmislu, da italijansko ljudstvo v svojih širokih plasteh — ni željno kulture! Kulturni italijanski narod se mora prav lepo zahvaliti g. Pisentiju za širjenje takega mnenja o njem!

Na vprašanje, ali je naše ljudstvo "željno kulture" ali ne, odgovorjajo dejstva, govori čista zgodovina njegovega kulturnega snovanja, posebno v zadnjem polstoletju, govori kulturna organizacija, ki si jo je ustvaril iz sebe. To so že opetovano priznali tudi italijanski pisci in znanstveniki priznane avtoritete. Posebno pa opozarjamo g. Pisentija, da je profesor Urbanaz-Urbani — torej mož, ki mu more tudi g. Pisenti verjeti — že večkrat napisal v italijanskih listih najčistnejšo izpričavo kulturnemu in slovestnemu delovanju Slovencev! Opozarjamo ga še posebno na dejstvo, da so Slovenci o italijanskem geniju Danteja priredili tako bogato in sijajno izdajo s prispevki slavnih italijanskih danologov, da bi se mogel ponašati z njim vsak in tudi največji kulturni narod.

Če bi se hotel g. Pisenti izgovarjati, da je menil le slovensko ljudstvo v Julijski Krajini, bodi mu v odgovor, da so bili ravno primorski Slovenci od nekdanj in splošno priznani kot najzavednejši in najnaprednejši del slovenskega plemena. Slovenci imajo n. pr. v družbi sv. Mohorja organizacijo za širjenje kulture v najširše plasti ljudstva. Ponosno lahko pravimo, da ga morda ni naroda, ki bi imel sorazmerno s svojim številom kulturno napredno s tolikimi tisoči članov — povprečno 80 tisoč — in sicer do zadnje gorske vasi. In pri tem številu je bilo naše ljudstvo v Primorju soudeleženo z mnogimi tisoči. A sedaj, ko je odločeno od svoje narodne vzkupnosti, si je ustanovilo dve organizaciji z isto nalogo: Gorisko Matico in posebno družbo sv. Mohorja za Julijsko Krajino. Imamo v Trstu društvo "Prosveta", ki najuspešnejše — izogibajoč se vestno vsakega stika z dnevnimi političnimi dogodki — deluje za širjenje znanja in pouka med ljudstvom. O želji našega ljudstva po kulturi, govorijo tudi številne knjižnice po vsej deželi. Kako naše ljudstvo stremi po kulturi, je dokaz v tem, da v mnogih predelih dežele šteje komaj deset

in celo tudi manje analfabetov! Če bi g. Pisenti hotel nekoliko zasledovati kulturno snovanje med Slovenci v Julijski Krajini, bi se seznanil z raznimi listi in publikacijami — že gori omenjenimi kulturnimi ustanovami, sijajno urejenim "Ženskim Svetom", mladinskim listom "Novi rod", raznimi glasili za gospodarsko in socialno snovanje, ki jih vse čita in vzdržuje naše ljudstvo! In o takem ljudstvu, ki ob vsem svojem težkem gospodarskem stanju toliko snuje in žrtvuje za svojo naobrazbo in svoj kulturni napredek, trdi g. Pisenti, da ni "željno kulture", da tira le politično propagando, ter poziva Italijane in državno upravo, naj mu ne zaupa, naj zato duši in zatira njegovo kulturno delo!

To naše ljudstvo pa bo — kljub vsem Pisentijem in njegovim sumničenjem — nadaljevalo svoje kulturno delo vsopredno z borbo za svoje narodne in politične pravice. In verjeti smo, da pride dan, ko bo italijanska javnost s spoštovanjem govorila o kulturnih napravah svojih slovenskih sožupljanov.

Politični položaj

Razmerje med bojovníki in vojnimi pobabljenici ter fašizmom — Sestanek Mussolini-D'Annunzio

RIM, 14. Umevno je, da je vedno bolj naraščajoča intranzigentnost bojovníkov in vojnih pobabljencev ter liberalcev napram fašistovski vladi izredno okrepila levo strujo v fašistovski stranki, ki je za oboževanje nastop proti nasprotnikom fašizma. Tako je postal v zadnjem času posebno napadalen vodja fašistovskih skrajnejšev Farinacci, ki je v enem izmed svojih člankov, objavljenih v glasilu "Cremena Nuova", postavil ministrskega predsednika Mussolinija pred naslednje vprašanje: "Ali umorite opozicijo, ali umorite fašizem". Proti takim grožnjam je nastopil vse opozicijske časopise in tudi liberalni "Giornale d'Italia" protestira proti grožnji z novim kvolitjem. Zdi se, da se ministrski predsednik Mussolini nikakor ne bo podal na pota, ki mu jih kaže Farinacci, temveč bo skušal kolikor mogoče blažiti napetost med fašizmom in bojovníki ter vojnimi pobabljenici. Nekateri listi celo trdijo, da se bo ministrski predsednik obrnil na D'Annunzio, ki naj bi posredoval. Tako piše neki list, da bo prišlo do sestanka med Mussolinijem in D'Annunzajem, ki se bo vršil dne 26. oktobra v mestu Brescia.

Za današnjo sejo velikega fašistovskega sveta vlada veliko zanimanje. Veliki svet bo namreč razpravljal o državnih milici v zvezi s prisego kralju. Jutri se vrši sestanek liberalcev-demokracij. Posvetovali se bodo o položaju, ki je nastal po kongresu v Livornu. Vse kaže, da nikakor ne nameravajo izstopiti iz liberalne stranke; ravno tako je zelo malo verjetno, da bi ustanovili svojo lastno parlamentarno skupino.

Danes se je razširila v političnih krogih vest, da nameravajo bojovníki osnovati svojo lastno parlamentarno skupino.

Zasledovani fašist Regazzi se je prijavil oblastim - oddan v zapore.

BOLOGNA, 14. Danes ob 7.30 se je prijavil oblastim v spremstvu svojega brata in dr. Cucolija Augusto Regazzi. Bil je odveden v zapore S. Giovanni in Monte. Fašist Augusto Regazzi je izvršil več zločinov nad delavci in delavkami v Molinelli.

Nove kombinacije

brez Davidoviča, Pašića in Pribičevića

Jovanović načelnik koncentracijske vlade BEOGRAD, 14. (Izv.) Po začasni odgoditvi zasedanja zbornice se nadaljuje boj med opozicijo in vlado bolj za kulisami. Polemika med notranjim ministrom Nastasom Petrovičem in bivšim vojnim ministrom Hadžićem radi vzrokov, ki so dovedli Hadžića do tega, da je podal ostavostavko, traja še vedno.

V ostalem dobi človek vtis, da je ves položaj zopet v kraljevih rokah. Vlada je prepričana, da je njeno stališče trdno in da je ne bodo presenetili nikaki dogodki. Nasprotno je opozicijska mnenja, da bo morala vlada podati ostavostavko še pred prihodnjo sejo narodne skupščine, ki se bo vršila bržkone dne 20. t. m. Drugi zopet trdijo, da bo podala vlada ostavostavko takoj po odobritvi invalidskega zakona.

Glede nove vlade se vršijo najrazličnejša uganjanja. Nova vlada, ki bo poslovna, bi imela za predsednika Ljubo Jovanovića; tudi za ostala mesta se že imenujejo nekateri politiki. Pripomniti je treba, da bo imela vlada značaj koncentracijske vlade, v kateri bodo zastopani radikalni, demokrati in Jugoslovanski klub brez Davidoviča, Pribičevića, Pašića, dr. Spaho in Petroviča. Kakor rečeno, bi bil predsednik vlade Ljubo Jovanović, vojni ministristvo bi vodil gen. Živković, zunanje zadeve Marković, finance Pečić (demokrati), notranje zadeve Sršić, prosveto Korošec. Umljivo je, da vlada glede možnosti take kombinacije velik pesimizem. Ako se pa posreči sestaviti tako vlado, v kateri so primerno zastopani tudi Srbi, bi bilo vprašanje sporazuma z Radićem zelo olajšano; Radić je namreč izjavil, da se ne more pogajati s sedanjo vlado, ker ne zastopa večine srbskega naroda, s katerim želi on skleniti sporazum.

Parlamentarni odbor za proučitev zakona proti korupciji zelo naglo pripravljati načrt za ta zakon.

Zakaj niso Radićevci stopili v vlado

Informacije "Politike" — Vlada zanika informacije

BEOGRAD, 13. V nedeljski številki je beograjska "Politika", ki se smatra za neodvisen list, objavila uvodni članek "Geneza krize", ki je vzbudil v političnih krogih veliko senzacijo. Članek predvsem pojasnjuje, zakaj ni vstopila Radićeva skupina v vlado. Pri pogajanjih z vlado je Radić predložil svojo osnovo o ureditvi države, ki v šestih točkah obsega nastopne zahteve: 1.) Na Hrvatskem se ustanovi bansko dostojanstvo; ban bi bil podpredsednik ministrskega sveta, bival pa bi stalno v Zagrebu. 2.) Kontrolno območje Hrvatskega bana bi obsegalo Hrvatsko, Slavonijo, zapadni Srem, Medimurje, Dalmacijo brez Boke Kotorske ter Bosno in Hercegovino brez sarajevske oblasti. 3.) Vsako beograjsko ministrstvo bi v Zagrebu imelo svojega podtajnika, ki bi stalno bival v Zagrebu. 4.) S posebnim zakonom se določi delokrog Hrvatskega sabora, od katerega pa ne bi bil odvisen ban niti državni podtajniki, kajti oni bi bili odvisni od beograjske narodne skupščine. 5.) Sedanji stalni vojski kader se mora zmanjšati za polovico, hrvatski vojniki pa morajo služiti blizu svojih domov. 5.) Samostojne hrvatske carine.

Krona ni sprejela teh zahtev, pač pa je Nastas Petrovič zatem v Zagrebu predložil Radiću nastopne protipredloge: 1.) Stjepan Radić, kot predsednik HRSS, mora priti v skupščino in položiti prisego, da se na ta način izenači z ostalimi šefi parlamentarnih skupin. 2.) Priznati mora monarhijo in dinastijo Karađorđević. 3.) Priznati mora vse splošne določbe vidovdanske ustave, notranja ureditev kraljevine pa se izvrši pozneje z revizijo. 4.) HRSS se mora odreči vsem zahtevam glede vojske. 5.) Enako se HRSS mora odreči zahtevi po samostojnih hrvatskih carinah.

Radić teh pogojev ni sprejel, niti se ni odrekel svojim. Nato je sledila demisijska generala Hadžića in z njo latentna kriza Davidovičeve vlade.

Demisijska vlada

Naravno je, da je vlada smatrala za potrebno, da je včeraj po ministrski konferenci publicirala komuniké, ki pravi: "V nedeljski številki "Politike", na prvi strani je s kurzivnim tiskom v širini dveh kolon objavljena senzacija o genezi krize z označilom, da izvira od dobro informirane strani. V nizu posebnih senzacionalnih novosti so navedeni nekateri Radićevi pogoji sporazuma. Izmišljeni so od prvega do zadnjega, kakor je tudi netočno, da bi bil notranji minister Petrovič o čem takem diskutiral z Radićem, ali da bi se bilo razpravljalo pred krono. V ostalem sam uvod kaže tendenco objavljanja take senzacije v tem trenutku. V tem uvodu se eksploatirajo tzv. "vojna izvestja" na način, kot je opozicija splošno skušala eksploatirati tudi ostavko vojnega ministra. Članek je v celoti dan v obliki nekakega obvestila, dočim je v stvari navaden tendenciozen politični članek, namenoma spretno uvrščen kot informacija v neodvisen dnevnik."

Hadžić o vzrokih svoje ostavke

BEOGRAD, 14. V včerajšnji "Politiki" je podal gen. Hadžić nekatera pojasnila, ki karakterizirajo način in uspehe radićevske propagande. Ostavka, je dejal general, ni bila rezultat momentanega nezpoloženja, temveč ima svojo predzgodovino. V njej sem navedel dogodke v Zagrebu in Travniku, ki so obstojali v sledečem: Na zagrebškem savskem mostu stoji vojaška straža. Ko je nekega dne prišel tja oddelek vojakov, da zamenja stražo, se jim približa gruča kakih 60 radićevcev s hrvatsko zastavo na čelu. "Zakaj ne pozdravite te zastave?" so začeli radićevci kričati nad desetnikom. Ta zastava vas bo rešila vojaščine. Dol z batinaš! Slučaj se je sporočil dalje in divizionar je prosil komandanta armije za vodila, kako treba ravnati, ako se tak slučaj ponovi, kajti vojniki ne morejo prekritizirati rok dopuščati izzivanja in zmerkanja. Drugi slučaj se je zgodil v Travniku, kjer so radićevci ob neki slavnosti napadli vojaka na straži s kamenjem in vpitjem: Živela hrvatska Bosna! Dol z vlaškim kraljem! Stražar je s strelom v zrak alarimiral stražo, ki je polovila napadalce in v njihovih žepih našla polno kamenja. No, na intervencijo nekega katoliškega duhovnika in nekega radićevskega poslanca so napadalci morali biti takoj izpuščeni. Na dan svečanosti je bil v Travniku tudi banjaluški divizionar general Milan Jovanović. Sodruga mu je pod okni stanovanja kričala: "Dol z Vladi, dol z vlaškim kraljem. Tu je hrvatska Bosna, komur se ne dopade, naj gre v..." Sledile so ogabne psovke...

Komuniké Nastasa Petroviča demantira vsa dosedanja "razkritja" režimskih glasil o nameravanem vojaškem puču. Nastas Petrovič je s svojim komunikéjem zadel ob izjavo generala Hadžića, ki jasno in odločno zatrjuje, da mu je ravno Nastas Petrovič večkrat razodeval, da oficirji pripravljajo "puč". Ko pa ga je g. Hadžić prošil za konkretne podatke, g. minister ni vedel ničesar povedati.

Prostava petstoletnice Žižkove smrti

Nova drama o Janu Žižki

PRAGA, 14. Vsa čehoslovaška javnost je proslavila 11. oktobra petstoletnico smrti svojega največjega narodnega junaka in vojskovodje, Jana Žižke s Trocnova. Ob tej priliki je posvetil vse čehoslovaški tisk obširne članke svojemu narodnemu velikanu, ki osvetljujejo veličino in važnost Jana Žižke za česko narodno zgodovino.

Prvikrat se poveljuje Jana Žižko v javni kritiki ne le kot genialnega vojskovodje, marveč tudi kot velikega državnika in političnega misleca.

S tem je nastopila neka vrsta reakcije proti zgodovinski sodbi o Žižki, ki jo je imel František Palacký in z njim ostala česka javnost.

Manifestacije ob priliki te proslave so se koncentrirale v Pragi, kjer se je vršila v slavnih dvorani starega českega parlamenta svečana akademija s predavanjem o Pribyslavu, kjer je umrl Jan Žižka 11. oktobra 1424 v vojnem taboru. V Pragi se je vršila tudi svečana seja, kateri so prisostvovali zastopniki vlade, političnih organizacij in kulturnih institucij. Svečano sejo je otvoril primator mesta Prage dr. Baxa, a za njim je odlično poznavalec čuvske dobe prof. dr. Novotný v globoko zamišljenem govoru prikazal Žižko kot vojskovodjo, državnika in politika naglašajoč važnost Žižkovega kulta za idejo českega osvobodjenja.

V Pribyslavu je bila istočasno obdržana na prostem pred spomenikom, kjer je umrl Žižka, velika svečanost, na kateri je govoril vojni minister Udržal.

V zvezi s 500-letnico Žižkove smrti poda Narodno Divadlo na dan osvobodjenja 28. oktobra novo dramo o Janu Žižki od Stanislava Loma. V praški "Tribuni" poziva ob priliki Žižkinih slavnosti česko javnost socijolog dr. Chalupný, da se uvede potom zakona poseben praznik Jana Žižke.

Demonstracije Rusov proti romunskim persekucijam v Besarabiji

MOSKVA, 14. Agencija Rosta javlja: Begunci iz Besarabije so priredili številna zborovanja in demonstracije, tekem katerih so zahtevali od ruske sovjetske republike, da protestira proti romunskim persekucijam v Besarabiji na škodo Rusov ter da čimprej zasede Besarabijo in jo združi z Rusijo.

Ustanovitev Moldavske sovjetske socialistične republike

MOSKVA, 14. Izvršilni odbor Ukrajine je sklenil, da ustanovi v okvirju Ruske sovjetske republike avtonomno Moldavsko sovjetsko socialistično republiko, koje meje določi posebna komisija zastopnikov ZSSR in Moldavske republike. Začasni revolucionarni odbor, ki vrši vladne posle v novi republiki, je pooblaščen, da skliče v kratkem prvi kongres sovjetrov Moldavske republike.

Pogajanja med Castiglioniem in Dunajsko Depozitno banko

Castiglioni mora izplačati Depozitni banki banki 15 milijard kron

DUNAJ, 14. Pogajanja, ki so se pričela med Castiglioniem in Dunajsko Depozitno banko pred 12 dnevi, so bila včeraj zaključena. Castiglioni plača Depozitni banki znesek 15 milijard avstrijskih kron. Poleg tega je prevzel Castiglioni obveznosti, da zadosti zahtevam, ki so jih dvignili proti njemu in Depozitni banki veleindustriji brata Bondy, Robitschek in August Lederer.

Pri zadevi Bondy gre za znesek 20 milijonov, pri zadevi Robitschek za znesek 8 milijonov in pri Ledererju za 40 milijonov českih kron. Lederer si je pridržal pravico, da zahteva še nadaljnjih 40 milijonov českih kron od Castiglionija.

Bogata žetev v Avstraliji

RIM, 14. Avstralska vlada je brzojavila internacionalnemu zavodu za poljedelstvo, da obeta žito v državi Galles in Viktoriji bogato žetev. Navedeni državni pridelujeta navadno dve tretjini celokupne žitne produkcije Avstralije.

Volilna borba na Angleškem

Skupni nastop liberalcev in konservativcev pri volitvah.

LONDON, 14. Volilna borba se razvija povsem mirno, ker liberalni in konservativni voditelji niso še nastopili na volilnih shodih. Ministrski predsednik MacDonald prireja volilna zborovanja po vseh večjih središčih Anglije. Liberalci in konservativci vršijo volilne priprave v svrhu skupnega nastopa. Konservativci so umaknili svojega kandidata v Asquithovem volilnem okraju. Liberalci menijo, da se doseže s konservativci popolnen sporazum posebno v škotskih volilnih okrožjih.

Nameravan umor bivšega cesarja Viljema

LONDON, 14. Kakor javljajo listi iz Amsterdam, je aretirala policija nekega Nemca, ki se imenuje Kaulowitz. Slednji je prispel v Doorn z namenom, da umori bivšega nemškega cesarja Viljema.

Pogreb Anatole France-a

PARIZ, 14. Pogreb Anatole France-a se bo vršil na državne stroške.

Francija dobi posojilo v Ameriki

PARIZ, 14. Dnevnik "Matin" meni, da so se pogajanja za francosko posojilo uspešno zaključila. Posojilo bodo dale glavne finančne skupine New Yorka. Potrebne formalnosti, ki so v zvezi s posojilom, se izvedejo še ta teden.

Nov katoliški dnevnik v Parizu

PARIZ, 14. List "Ere Nouvelle" javlja, da namerava papeški nuncij v Parizu ustanoviti katoliški dnevnik, ki bo pričel izhajati 25. oktobra.

Svedski socialisti in liberalci za znižanje vojske

STOCKHOLM, 14. Socialistična stranka objavlja proglas, v katerem izjavlja, da je sporazum med socialisti in liberalci v vprašanju znižanja oboroževanja popolnoma izvršljiv. Socialisti zahtevajo takojšnjo demisijsko sedanje vlade. Tudi liberalci so objavili proglas, v katerem zahtevajo rešitev problema znižanja vojske na podlagi programa, ki ga je večina naroda že odobrila pri zadnjih volitvah.

Turška vlada toži Anglijo pri Društvu narodov

ZENEVA, 14. Sir Erick Drummond, generalni tajnik Društva narodov, je sporočil članom sveta brzojavko, ki jo je prejel od turške vlade in ki pravi, da krši Anglija obveznosti, katere je prevzela na podlagi sklepov Društva narodov. Brzojavka pravi nadalje, da so vesti o koncentraciji turških čet pri Iraku popolnoma neutemeljene in zahteva od Društva narodov, da ukrene potrebne korake in prisili Anglijo k izvajanju določb, katere so postavili interesiranci pri Društvu narodov.

Angorska skupščina se sestane v soboto.

CARIGRAD, 14. Iz Angore poročajo, da se pričakuje predsednika republike za sredo. Prva seja narodne skupščine se bo vršila v soboto. Iz pokrajine Mosul niso dospele še nikake vesti.

Meščanska vojna na Kitajskem

En general beži - dva se pogajata.

PARIZ, 14. General So Yeng Yang se je vkrcal danes zvečer na japonski parnik. Njegov beg sta povzročili pomikanje municije in splošna utrujenost čet. Vojaki se predajajo vladnim četam, ki bodo vsak čas vkorakale v mesto Shanghai. Vse internacionalne sile v Shanghaiju so bile mobilizirane.

PEKING, 14. Vrhovni general vladnih čet Wan Pei Fou izjavlja, da je razpoloženje čet na severni fronti zadovoljivo. Demantirajo se vesti iz Mukdena, glasom katerih bi bile Kjang Tso Lina zasedle Shanghai Kuan in Shanghai Wang Tao.

SHANGHAI, 14. Vojna med četami Peng Jun Kiangja in Kjang Tso Linom je končala. Pogajanja za vzpostavitev kontrole nad upravo mesta Shanghai so v teku.

REVOLUCIJA V HEDŽASU

KAIRO, 14. Mahabiti so odklonili pogajanja ter nameravajo zasedeti Mekko. Novoizvoljeni kralj Hedžasa Aly in njegova vlada sta se umaknili v Bahri.

Egiptovska vlada prepovedala prebivalcem Hedžasa prestop egiptovske meje

LONDON, 14. "Agencija Reuter" dobi-va iz Kaira, da je egiptovska vlada prepovedala prebivalcem Hedžasa se iskrcati v Egipt. To prepoved niso narekovali higijenski razlogi, temveč želja, da ne prestopijo prebivalci Hedžasa meje Egipta sprito zadnjih razmer, ki vladajo v Egiptu.

DNEVNE VESTI

Odgovorni urednik "Goriške Straže" zopet obsojen

Kakor smo pred par dnevi poročali, je bil pretekli četrtek odgovorni urednik "Goriške Straže" g. P. Kemperle obsojen pogojno na 4 mesece ječe in 200 lir globe ter povračilo stroškov, ker je objavil v "Gor. Straži" članek "Ne bojte se njih, ki umore telo" in radi nekega dopisa iz Tolmina, ki protestira proti odločitvi sodnijskih uradnikov Filija in Rejca. Omenjeni članek je g. Kemperle posnel po "Edinosti" iz 1. 1921. Komaj je razburjenje v Gorici radi te obsodbe nekoliko pogošlo, je že prejel v ponedeljek opoldne g. Kemperle vabilo (direktissima) od goriškega tribunala, naj se ob 16. zgleda na tribunal, kjer se bo moral zagovarjati radi objave članka "Zakaj plačujemo davke" ("Gor. Straža" od 6. okt. 1.). G. Kemperle je bil tožen na podlagi istega člana kazenskega zakonika, kakor pretekli četrtek (št. 247) radi hujkanja. V vabilu, ki ga je g. Kemperle prejel, ni bil niti označen uradni zagovornik. Radi tega se je g. Kemperle podal k svojemu zastopniku dr. Brajši; oba sta se napravila na tribunal, kjer sta našla dr. Tonkliča, ki je bil imenovan za

uradnega zagovornika. V naglici sta si odvetnika razdelila vlogo tako, da je dr. Tonklič prevzel juridični del, dr. Brajša pa politični del.

Kmalu po 16. uri je stopil v razpravno dvorano senat. Po prečitaniu obtožbe in zaslišanju obtoženca je povzel besedo namestnik državnega pravdnika g. Ruggeri, ki je skušal dokazati upravičenost obtožbe; zahteval je, da se obtoženec kaznuje. Dr. Tonklič in dr. Brajša sta pač storila vse, kar je bilo v njihovi moči, da dosežeta oprostitve obtoženca. Okoli 19. ure je bila progla na razsodba, ki se glasi: G. P. Kemperle se obsodi na 5 mesecev ječe, 100 lir globe in na povračilo pravnih stroškov. Proti četrtočki, kakor tudi proti tej razsodbi je bil vložen rekurz.

Komentarja ne bomo dostavljali, ker visi tudi nam čl. 247. Naj omenimo le, da obsojenci ljudi, ki se bojijo za pravice naroda, ne zadenejo samo obsojencev, ampak celokupen narod. — V članku "Zakaj plačujemo davke" je "Goriška Straža" zavzela stališče, da imamo Slovenci, ki plačujemo davke, tudi pravico do lastne slovenske šole: "Enake dolžnosti, enake pravice!"

Fašistovska „zmaga“ v Marezlgah

Preteklo nedeljo so se vršile v Marezlgah napovedane občinske volitve, ki so izpadle kakor so morale izpasti. Fašistovska lista je dobila 380 glasov in samostojna gospodarska lista 179 glasov. Izmed 940 vpisanih, je glasovalo 559 volivcev. Onega, ki pozna današnje volilne metode, ne bo izid volitev prav nič presenetil. Čudno, čudno, ne ravno naravno je, da je ostalo razmerje med strankami približno enako kakor pri državnoborskih volitvah. Pri državnoborskih volitvah so dobili: Slovenci 44 glasov, komunisti 96 in fašisti 332. Morda pa je kdo hotel, da ostane to razmerje skoro neizpremenjeno (Slovenci so v nedeljo nastopili skupno); sicer bi se večji „uspeh“ fašistovske stranke zdel še bolj minljiv.

Iz urada polit. društva „Edinost“ v Trstu

Alojz Peršolja, Ivanov: Vaša zadeva ima dobre izgled. Vsekakor je treba potrpeti, ker se je šele zahtevalo nekatere listine, ki so še manjkale, kakor tudi razne informacije. Anton Kralj pok. Mat., Trebče 13: Isto kot zgoraj.

Ana Lenassi, Trst: Isto kot zgoraj. Jospina vd. Vudajal, Trst: Isto kot zgoraj. Franc Svetlić, Prečnik: Isto kot zgoraj. Marija vd. Vonk, Rojan: Kakor zgoraj. Marija vd. Kovač, Postojna: Kakor zgoraj. Tajništvo.

Društvo državnih upokojencev. - Sestanek ravateljstva. V nedeljo, 19. t. m. ob 10.30 se vrši v društvenih prostorih seja ravateljstva društva državnih upokojencev. Na dnevnem redu je razprava o načrtu za spomenico, vsebujočo zahteve upokojencev, ki bo predložena vladi in zbornici o priliki njene otvoritve (dne 8. novembra).

K seji so vabljeni tisti člani, ki nameravajo postaviti posebne tozadevne predloge. Ravateljstvo namerava par dni pozneje sklicati drug sličen sestanek, na katerem se bo definitivno sestavila spomenica; na ta način bodo imeli vsi udeleženci par dni časa da premislijo svoje definitive predloge. Udeležba zastopnikov vdov je posebno potrebna.

Društvene vesti

Planinsko društvo. Danes zvečer, kakor vsako sredo, sestanek.

„Kolaši“. Jutri zvečer ob 20. pev. vaja in važen pogovor, zato ne sme nihče manjkati.

S. D. „Adria“. Pozivajo se nogometaši na sestanek, ki bo vrši danes zvečer ob 20. v gostilni DKD pri Sv. Jakobu. Na dnevnem redu je predavanje gosp. trenerja.

„Tuji kruh“ pri Sv. Jakobu. V nedeljo, 19. t. m. ob 20. uri uprizori „Sentjakobska čitalnica“ Turgenjevo krasno dvodejanko „Tuji kruh“. Drama je pisana realistično, je pa prepojena z liriko in spada med ona dela, ki se brez silnih prizorov in zapletajev namah prikljubijo vsem. V glavni ulozi nastopi g. Terčič, član ljubljani. gledališča.

Zvezin zbor. Člani, ki žele, da se jim za vajo 31. t. m. in 1. novembra oskrbe prenočišča, naj javijo tov. A. Siroku, Via Tiepolo 8, mezz. (Devescovi).

Sportni klub „Val“, Barkovlje. Pozivajo se vse gosposdice, ki bi želele igrati hazeno, da se zglasijo v tobakarni pri starem društvu in sicer tekom tega tedna.

Iz tržaškega življenja

Radi brezposelnosti hotel v smrt. Iz obupa radi večmeščne brezposelnosti si je večerj popoldne skušal vzeti življenje 18-letni mehanik Bruno Bernardis, stanujoč v ulici P. Castaldi št. 8. Z žalostnim naklepom v srcu se je podal k Sv. Alojziju, kjer je v tamošnjem borovnem gozdiču izpil precejšnjo količino jodove tinkture. Mimoidoč ljudje, ki so čuli mladeničevo ječanje, so obvestili o dogodku rešilno postajo. Na lice mesta prihiteli zdravnik je podal mladeniču prvo pomoč, nato ga je dal prepeljati v mestno bolnišnico. Ako ne nastopijo kake komplikacije, bo okrevl v 14 dneh.

Pri mladeniču so našli listek, v katerem nesrečni mladenič prosi svojo mater, naj mu odpusti obupni korak, ker mu je bilo življenje radi brezposelnosti nezno.

Za 40.000 lir ga je opeharil. Vslod ovadbe kavarnarja Alojzija Boschiana je bil predvčerajšnjim aretiran 26-letni Josip Bregatto, ker je potom neke ponarejene hipotekarne vknjižbe opeharil Boschiana za znesek 40000 lir.

Tatovi na delu. Tržaški zlikovci so postali v zadnjem času nekam zelo podjetni. S posebno vnamo pa obiskujejo nenadzorovana stanovanja, kar je seveda umljivo, ker je pri takih „podjetjih“ nevarnost najmanjša. Predvčerajšnjim so obiskali stanovanje voznika Karla Bembiha, stanujočega pri Sv. M. Magd. sp. št. 659. V stanovanju ni bilo nikogar, zato so zlikovci nemoteno iztakili po omarah. Pobrli so najboljše perilo, obleke in dve zimski suknji, vse skupaj vredno kakih 3000 lir.

Bembich je prijavil tatvino orožnikom. Predpreteklo noč so neznanji sovražniki telefona v ulici Costalunga prerezali bakrene žice z drogov telefonske črte Trst-Zader. S tem so povzročili državni upravi telefonskih zvez okoli 300 lir škodo.

Odmevi odkritja ponarejenice angleškega denarja. Kakor smo sivočasno poročali, je pred petimi meseci policijsko oblastvo prišlo na sled družbi razpečevalcev ponarejenih angleških šterlingov, ki so se tiskali v stanovanju zasebnice Marije Tenze, stanujoči v ul. G. Boccaccia. Poleg Tenzeve je bilo tedaj aretiranih kakih 12 oseb, ki so se pečale s tiskanjem, oziroma z razpečevanjem ponarejenih bankovcev. S tem pa ni bil posel varnostnih organov še končan, kajti mnogim osebam, ki so bile v zvezi s ponarejevalci, se je posrečilo uiti nastavljeni mreži. Po dolgotrajnem poizvedovanju se je pa varnostnemu oblastvu vendarle posrečilo spraviti tudi te osebe na varno. V zadnjih dneh so policijski agenti aretirali kakih 20 oseb. Kako dobro je bilo organizirano izdelovanje in razpečevanje ponarejenih bankovcev, prča dejstvo, da je bilo več oseb aretiranih izven našega mesta; med temi sta tudi 32-letni kamenopisec Dominik Govetto iz Vidma in neki Anton Hartmann iz Kopra. Slednji je izpovedal, da je dobival litografske plošče za tiskanje od sestre Marije Tenze, Pavle, stanujoče v ulici Guardia št. 42. Po njeni aretaciji je prišlo na dan, da je ženska dobivala potrebščine za tiskanje od zakonskih Antona in Alojzija Bričič, stanujočih na Salita di Contovello št. 75. Pri preiskavi v njunem stanovanju so detektivji zaplenili nekoliko klišeev in drugih potreb-

ščin za tiskanje ter za približno 30.000 lir ponarejenih bankovcev. Bričič in njegova žena sta bila seveda aretirana.

Poskusen samomor starke. Huda, neozdravljiva bolezen je trpila na stara leta 65-letna zasebnica Lucija Lahainer, stanujoča v ulici Paduina št. 2. Starke je sprva udano prenašala nadlogo, ki ji jo je naprtila zla usoda, toda polagoma ji je začel upadati pogum. V zadnjem času je večkrat položila sorodnikom, da je sita življenja, ki pomeni zanjo le trpljenje. Njen obup je dosegel včeraj svoj vrhunec. Zgodaj zjutraj je starka vstala, naložila večjo posodo s tlecim ogljem ter jo presnela v spalnico, nato je zaprla okna in vrata, legla na posteljo ter čakala, da pride bela žena, tolažilna vseh pozemskih tug...

Okoli 7. ure je neka sosedka, ki je zahajala skoro vsako jutro k Lahainerovi, potrkala na njena vrata; toda notri se ni nihče oglasil. Pristislujoč pri vratih, je ženska udaril v nos duh po ogljem plinu. Sluteč, da se je starka kaj hudega pripetilo, je poklicala na pomoč ljudi, ki so vdrli v starkino stanovanje. Našli so Lahainerjevo nezavestno na postelji. Medtem ko so navzočči skušali spraviti starko k zavesti, je prihitel na lice mesta zdravnik rešilne postaje, ki je bil telefonično obveščen o dogodku. Toda tudi njemu se ni posrečilo spraviti nesrečne starke k sebi. Zato jo je po potrebi pomoči dal prepeljati v m. bolnišnico, kjer so jo sprejeli v nevarnem stanju.

Samomor neznanca v tolerančni hiši. Sinoci okoli 20. ure je prišel v tolerančno hišo v ul. Bonomo mlad, elegantno oblečen gospod. Pomudil se je nekaj časa z neko žensko, nato se je vrnil v sprejemno sobo ter se vsedel na naslonjač. Neznane je spregovoril par besed z lastnico hiše. Končno jo je prosil, naj dovoli, da se nekoliko oddahne. Ženska je šla iz sobe in pustila neznanca samega. Par minut pozneje je zadonel v sobi strel. Ženske, ki so preplašene prihitele v sobo, so ugledale pretresljiv prizor: neznane je ležal nezavestno na naslonjaču; iz rane na prsih mu je curčila kri. Nesrečni mladenič je tiščal v desnici revolver, s katerim se je ustrelil.

Na lice mesta poklicani zdravnik rešilne postaje je našel neznanca že mrtvega. Do sedaj ni bilo še mogoče dognati istovetnosti samomorilca.

Vesti z Goriškega

Na kr. učiteljsku v Tolmini se prične redni pouk v ponedeljek, 20. oktobra.

Nehvaležno občinstvo. (Zakasnelo). „Edinost“ z dne 7. t. m. je prinesla zelo laskavo oceno o koncertu, s katerim je gospa Lovševa otvorila vrsto prireditve Pevskega in glasbenega društva, ki jih ima v programu za proslavo svoje petindvajsetletnice. Koncem članka izraža poročevalček željo, da bi bil nadaljni potek in konec sezone — vsaj približno tako lep kakor začetek in ugotavlja, da je bil koncert sicer razmeroma dobro obiskan, da bi pa g. Lovševa vsekakor zaslužila razprodano dvorano.

Kolikor je znano iz objav imenovanega društva, so obljubili društvu sodelovanje najboljši naši umetniki, tako da ne bi bilo strahu za „koncertno sezono“, ako jo že hočemo tako imenovati: imeli bi redno vsaj vsak mesec po en koncert. Ako bi bilo torej samo od društva odvisno, ne bi bilo treba dvomiti, da „bo izpolnilo dano obljubo“. Toda...

Nevem, kako je društvo zadovoljno z inkasom tega večera, ali je krilo stroške ali ne. — Toliko pa je gotovo, da se blagajna ob tem večeru ne bo odebela, ako vpoštevamo, da poberejo že stroški navadnega koncerta t. j. izdatki za reklamo, pristojbina za dvorano, pristojbina financit itd. majhen tisočak — ali vsaj skoraj toliko in ako vpoštevamo dalje, da je treba v takih slučajih plačati — honorarje. Res je, da bi se stroški za reklamo lahko zmanjšali, ako bi se občinstvo zgloj na povabilo v listih in na plakatih odzvalo. Toda to žal ni istina. Naši ljudje so taki, da jih je treba tekom štirinajst dni obdelovati z vsemi sredstvi, da se končno morda vendarle zavejo: „Mogoče bi bilo pa le vredno...“ To je ena kategorija.

Imamo pa še drugo, pri kateri vsa reklama ne zaleže. Tako smo imeli priliko opaziti, da so manjkali na zadnjem koncertu skoraj vsi naši obrtniki in trgovci z malimi izjemami, manjkali so uradniki, manikal celo tak, ki absolutno ne bi smeli manjkati. Kje so bili vsi naši gostilničarji, trgovci, uradniki in še marsikdo drugi, celo od onih „zgornjih desetisoč“?

Iz gorenjega sledi torej, da ni odvisno samo od društva ali „izpolni dano obljubo ali ne in ali bo nadaljni potek in konec sezone ravno tako lep“, kakor je bil začetek.

Iz tržaške pokrajine

Matenjavas. (Grozna nesreča). V Grobiščah pri Matenjavas, se je dne 13. t. m. prigodila strašna nesreča, katere žrtev je postal ugleđen vaščan grobiški g. Jože Sabec. Nesreča se je prigodila ravno sredi vasi in sicer z lovsko puško. Neki postojniški lovec je imel opravka v Grobiščah, vzel je s seboj v voz tudi svojo puško. Medpotom v Grobišče jo je vzel z voza in ogledoval po polju. Ko je pa prišel do vasi postavil puško v kočijno stredo in se pelje v vas, pozabil pa je seveda puško izprazniti. Sredi vasi stopi v hišo, kjer je imel opravka. Komaj pa je stopil dobro v hišo, že se je začel strel, skočil je ven, kjer se mu je nudił grozen prizor. Vznak z prestreljeno lobanjo je ležal zgorej imenovani. Kako se je nesreča prigodila se ne ve. Po sodnem pregledu so odpejali orožniki nekega 14letnega dečka. — Nesreča se je pripetila okoli 10.30. Obžalovanja vredno je, da zastopniki oblastva so prišli na lice mesta šele okoli 7. ure. Ves ta čas je bil ta strašen prizor celi vasi pred očmi.

Gospodarstvo.

DEFLACIJA IN STABILIZACIJA TEČAJEV VALUT

Pred vojno smo imeli navado, da smo tečaje tujih valut zmiraj opazovali z stališča večje ali manjše ponudbe, ker razlika tečaja je bila vedno tako mala, da je bil vsakdo prepričan, da ta variacija odvisi samo od teh okoliščin. Velike razlike tečajev tujih valut so nam pa med vojno in po vojni pokazale, da je odvisnijo od večje ali manjše kupne moči dotične valute, in da spekulacija nima nobenega upliva na splošno tendenco te valute, in da sploh ne more kupno moč, in tudi generalno tendenco ne, kakor že omenjeno menjati. Tečaji odvisijo od nekega naravnega zakona ki odvisi od splošnega položaja in kateri se ne more menjati, kadar se hoče. Ako država intervenira na tržišču tujih valut, lahko omeji skakanje povzročeno po spekulaciji, nikakor pa ne more uveljaviti na

poboljšanje tečaja svoje valute, kar samo lahko doseže, ako poboljša splošni finančni položaj potom deflacije.

Deflacija lahko začne, kakor hitro je državna bilanca aktivna t. j. kadar dohodki nadkrijujejo izdatke. Ta prebitok se lahko uporabi za polaganje povlačitve bankovcev iz prometa. Kakor vidimo je to ravno nasprotna operacija od inflacije. Jako se pa oni motijo ki mislijo, da se s tem odpravi škoda ki je bila povzročena po inflaciji. To so dva pojva ki sama za se delujeta in nimajo sploh nič skupnega.

Poteškoče deflacije niso samo finančne narave, t. j. da država privede svoj proračun do prebitka. Države, ki bi s finančnega vidika lahko začele z deflacijsko politiko nočejo tega storiti, ker se bojijo prevelikih ekonomskih pretresajev, ki po navadi so dosti večji kakor pri inflaciji.

Radi deflacije in predvidevanjem padanja tujih valut, kakor tudi cen pridelkov, je onemogočeno podjetnikom skoro vsako delovanje, ker nimajo nobene podlage, da bi lahko izračunali, ako bodo imeli kako korist od svojega dela. Tovarne ne morejo v teh časih konkurirati, ker imajo na skladišču blago iz inflacijskih časov, novo blago se ne upajo producirati, ker se bojijo, da bodo radi deflacije cene še dalje padale. Obči pojav je torej, da se produkcija ustavi in čaka na čase stabilizacije, t. j. stalnosti tečaja lastne valute. Ta pojav smo lahko opazovali pri deflaciji v Zedinjenih državah, Angliji in Čehoslovaški. Deflacija mora biti provedena v malih akcijah, tako da se onemogoči, da bi druga tržišča izrabljala to v spekulativne svrhe.

Lahko pa se temu izognemo, s tem, da stabiliziramo valuto. Irgivini in produkciji je vseeno tečaj denarja, glavno pa je, da je valuta stalna, da lahko vsak podjetnik izračuna ceno svojega pridelka in da na tej podlagi prodaja. S tem se izognejo države, novi krizi, ki jo prinese deflacija.

Na vsaki način je zmiraj boljša iz vidika narodnega gospodarstva politika stabilizacije svoje valute, ki zahteva dosti manj žrtve na gospodarskem polju, kakor pa deflacija, zato vidimo, da države katere niso še uredile svojo povojno valuto imajo tendenco stabilizacije svoje valute a ne kakor v začetku povojne dobe, tendenco deflacije.

Narodni Gospodar.

Gospodarski Vestnik. - Izšla je 10. številka Gospodarskega Vestnika na 24 straneh s sledečo vsebino: 1. Ing. Velicovica Lucijan: V boj za kmetijske nadležne žele. — 2. G. F. Agrarni kredit. — 3. Zadrutništvo: Zadrutni tečaj. — Dr. Kaja Miran: Nedostaki i mane zadrutstva. — 4. Kletarstvo: Zganekuharjem. — U. P.: O kipeju vna. — S. A.: Robkanje grozdja. — Vimo iz gnila grozdja. — 5. Zivinojreja: Pozor zivinojreji. — Zivinojrejni G.: O „žabici“ pri konju, „piki“ pri kokoši in „volčju“ pri govedu. — Krmiljenje kumcev v jeseni. — Kako se prikupimo kokosim. — Hrana prasičim po odstaviti. — 6. Gorjan: Obrtno-nadležne solstvo na Goriškem (koniec). — 7. M. A.: Raba in pomen Thomasove žindre (dalje). — Popravek. — 8. Mlekartstvo: Poskusna molza. — 9. Splošno kmetijstvo: Strekelj Josip: Vaznost listja. — 10. Sadjarstvo: C. R.: Zdrava podlaga - krepko drevo. — 11. Vrtnarstvo: Zatiranje glist. — Gnojnica v vrtu. — Pokončavanje kapusovega belina. — Saje - izborno gnojilo. — 12. Kmetijsko pouk: Kmetijsko šolstvo. — 13. Davki in pristojbine: Davek na vino odpravljen. — 14. Vprašanja in odgovori. — 15. Drobiz. — 16. Čebelarški vestnik: V. J.: Opravki pri vzimovanju. — Čebelaraka zakonodaja. — Miglaj za prevažanje čebel.

Kakor je razvidno, prinaša Gospodarski Vestnik poučne gospodarske članke in vesti iz vseh panog našega kmetijstva, vprašanja in odgovore na vsa gospodarska vprašanja izpod peres naših najboljših strokovnjakov, kateri ne bi smeli manjkati pri nobenemu naprednemu gospodarju. List je razširjen po celi Goriški, v vsej tržaški pokrajini in Istri. Naroča se ga pri upravitelstvu Gospodarskega Vestnika v Gorici, ul. Giosuè Carducci št. 7, I. in pri Tržaški kmet. družbi v Trstu, ul. Raffineria št. 7.

DAROV

V počestčenje spomina pok. Karle Ponikvar so darovali svetoivanski podružnici „Sol. društva“: Dvojica Gradišar L. 25, gg. Trampuz F. in Kante po 10 L, Bratož, J. Kovačič K. Bezeljak F. Kariz J. Tomazič I. in Žgunc po 10 L. Placer L. 3. Dougan J. in Delak po 10 L. Cok Amalija L. 5. Klum I. Štular Av. Antončič J. Udovič F. mlajši po 1 L. Skupaj L. 123. Srčna hvala.

To in ono

Trikratna morilka. Pred kratkim je berlinska policija zaprla vdovo Kruger, ki je osumljena umora nad tremi svojimi možmi. Lani na jesen so našli njene tretjega moža s prerezanim vratom. Že takrat je bila ženska osumljena umora, toda radi pomanjkanja dokazov je bila izpuščena. A ker so se dokazi njene krivde v zadnjem času vedno bolj množili, je dala policija sedaj ostanke njenih treh mož izkopati.

Obdukcija je dokazala, da sta prva dva moža umrli na posledička počasnega zastupljanja. Zverimska ženska pride sedaj pred sodišče in bo gotovo obsojena na večala.

PODLISTEK

W. Collins:

BREZ IMENA

Roman.

„Ni treba, da mi pripovedujete vsakdanjo zgodbo,“ mu je priskočil kapitan na pomoč. „Ženska, ki je osvela v vasi in še poprej v očetovi službi, ki je v tem času uporabila vse sredstva, da se utrdi na svojem mestu, ženska, ki je izrabila vabo neprevidezno, toda naravno dobroto, da si je prisvojila nekakšno lastninsko pravico nad vami.“

„Lastninsko pravico!“ je vpil gospod Vanstone, ki ni razumel kapitana in se je zato izdal, da bi bil rad prikril resnico. „Koliko mislite, da bi zahtevala? Zahtevala bo plačilo zame in za očeta. To pojdejo tisoči funtov iz mojega žepa, gospod Bygrave, tisoči!“

Skenali je roke ter se zglozil pred sliko, ki mu jo je narisala lastna domišljija: njegova zlata srčna kri teče v potokih pod upraviteljskim nožem.

„Le mirni bodite, gospod Vanstone!“ je rekel kapitan Wragge. „Ona ženska ne ve še nič in tudi vaš denar je še vedno v vašem žepu.“

„Ne, ne, denar je še moj. Toda jaz sem nervozen. Ne morem nič za to. Svetujte mi. Zelo cenim vaš svet.“

Povrntek ekspedicije z Mont Everestu

Sredi t. m. so dospeli v Marseille na Francoskem vsi še preostali člani angleške ekspedicije na Mont Everest. To so general C. G. Bruce, kapetan Geoffrey Bruce in zdravnik Hingstow. Časnikarji so seveda takoj obkolili slavne vodje ekspedicije, in general Bruce je podal kratko poročilo o pripravah ekspedicije.

Prtljaga, ki smo jo imeli seboj letos, je bila ogromna. Imeli smo 350 glav živine, da nam je pomagala spraviti ljudi in blago na tibetansko visoko planoto. Vse priprave, ki smo jih uredili doma v Angliji, smo morali izpopolniti na licu mesta v Tibetu. Tako smo morali najeti ljudi in kupiti živali. Resnici na ljubo pa moram omeniti, da nam tamošnja vlada ni delala nikakih ovir in nam je v vsem šla uslužno na roko. Tibetanci so silno dragoceni pomagači. Kot nosači so neustrudljivo, dočim n. pr. Evropejci v večjih višinah komaj vlečejo svoje tele, nosijo ti gorjanci strumno na hrbtu svojih 40 funtov. V ostalem so Tibetanci inteligentni, uslužni in vdani.

Živali, ki smo jih morali kupiti v Tibetu za prevoz žvil, aparatov i. dr., so čudovito vztrajne in skromne. Če bi hotel podvzeti ekspedicijo na Mont Everest z evropskimi mulami, bi bili ekspedicija že vnaprej izgubljena, kajti tam gori ni nikakega rastlinstva, še manj seveda trave. Naše tibetanske mule pa so se zadovoljile s pilim osatom in suhim bilkami, ki poganjajo sem in tja po tibetanskih planotah.

Kar se tiče zdravstvenega stanja ekspedicije, moram reči vsaj zase in svoje tovariše, da se nismo mogli pritoževati.

Nato so vprašali generala, dali se bo po njegovem mnenju še poskušalo dospeti na snežne vrhove Himalaje.

„Seveda,“ je odgovoril general Bruce. „Toliko naporov, trpljenja in ducat okostij, ki belijo našo sled, zahteva, da zavzamemo najvišji vrh zemlje. Dokler Evropa ne bo izpolnila naloge, ki jo čaka na Mt. Everestu, se mi zdi, da bo njen ugled trpel.“

Cene na trgu Cavour

dne 14. t. m.

(Oddaja na debelo)

Vrsta sočivja ozir. sadja	za 100 kg:
Česen	L 220-230
rdeča pesa	35- 60
korenja	40- 60
kislo zelje	170-180
karfiol	75-140
čebula	55- 45
fižol v stroju	140-180
fižol	50-110
fige	50- 70
salata	60-200
limone	10-13-40
melancane	60- 75
jabolka	30-120
orehi	250-260
paprika	80-100
krompir	40- 65
hruške	100-250
breškve	350-500
gruh	150-260
paradižniki	50-120
kostanj	80-150
radič	40-320
špinada	70-160
grozde	100-260
buče	100-160
repa	20- 25

Borzna poročila.

ogrskekrone	0.03	0.0316
avstrijskekrone	0.0320	0.0280
čehoslovaškekrone	67.90	68.40
dinarji	32.45	32.70
lejl	12-12	12.75
marke	—	—
dolarji	22.65	22.95
francoski franki	120-120	120.50
švicarski franki	437-437	440-440
angleški funti papirnati	102.80	103-103
Benetijske (vojnoskodninske) obveznice	82.62	82.62

Tečaj

Adriatica	150
Cosulich	372
Dalmatia	330
Gerolimich	1115
Libera Triestina	575
Lloyd	3350
Lussino	970
Martinolich	223
Oceania	155
Tripovich	533
Ampelea	490
Cement Dalmatia	437
Cement Spalato	434

Mali oglasi

POSESTVO in Ajdovščini, lepo, z gospodarskim poslopjem, se prod. Pojasnila daje Bajc v Ajdovščini. 1313

VINOGRADI se dajo takoj v najem ali na polovico. Vila Fila, Grljan pri Trstu. 1299

TRGOVSKA POMOČNICA, večja v vseh strokah trgovine, pridna in poštena, išče službe. Naslov pri upravitelstvu. 1288

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Zdravniki na razpolago. Dobra postrežba. Govori slovensko. Tajnost zanjama. Slavec. Via Giulia 29. 968

KRONE srebrne po L 2.05, goldinarje 5.50, 20 kronske zlate 92.— Via Pondarcs 6/L 20

JODOPARILLINA

ČISTI KRI

SADNI SEJEM

15. 19. in 20. oktobra

na prostoru (618)

LJUBLJANSKEGA VELESEJA

Najugodnejša prilika za nakup finega namiznega sadja v velikih in manjših množinah.

vsem kar drugi kupijo, prodajo ali popravljajo, vas postreže vaša edina urarna in zlatarna

Piazza Garibaldi št. 2/I

Telefon 3-29

POVH ALOJZIJ

Odvajalno sredstvo

za odrasle in otroke

odvajalni: čokoladni bonboni

ARRIBA

v lekarnah po 50 cent.

Zobozdravnik

dr. Lojz Kraigher

specialist za bolezn v ustih in na zobeh

sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila

v Gorici, na Travniku 20 (Piazza della Vittoria 20)